

Betænkning afgivet af Forsvarsudvalget den 18. marts 2011

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om et dansk militært bidrag til en international militær indsats i Libyen

[af udenrigsministeren (Lene Espersen)]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 18. marts 2011 og var til 1. behandling den 18. marts 2011. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Forsvarsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 1 møde.

Samråd

Udvalget har stillet 1 spørgsmål til udenrigsministeren og forsvarsministeren til mundtlig besvarelse, som disse har besvaret i et samråd med udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 42 spørgsmål til udenrigsministeren og forsvarsministeren til skriftlig besvarelse, som disse har besvaret.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Udvalget indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Venstres, Socialdemokratiets, Dansk Folkepartis, Socialistisk Folkepartis, Det Konservative Folkepartis og Radikale Venstres medlemmer af udvalget lægger vægt på, at verdenssamfundet har lært af tidligere situationer, hvor man ikke handlede i tide for at beskytte civilbefolkningen, og understreger, at principperne fra Verdenstopmødet i 2005 om det internationale samfunds »Responsibility to Protect« hermed har vist sin værdi.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget bemærker, at Dansk Folkeparti ved 2. (sidste) behandling agter at stemme ja til det af regeringen fremsatte beslutningsforslag, B 89, ligesom Dansk Folkeparti i det følgende aktivt og loyalt vil støtte implementeringen af beslutningen.

Dansk Folkeparti vil ikke lægge skjul på, at tilslutningen har været en uhyre vanskelig beslutning at tage for os.

For Dansk Folkeparti har dog den helt klare tilkendegivelse i beslutningsforslaget om, at danske landmilitære styrker ikke kan udsendes til Libyen i medfør af B 89, og ligeledes udenrigsministerens klare tilkendegivelse under 1. behandling om, at Danmark under ingen omstændigheder skal inddrages i en borgerkrig i Libyen, været afgørende. Dansk Folkeparti vil således modsætte sig enhver form for dansk deltagelse i borgerkrige på det afrikanske kontinent.

Dansk Folkeparti har i lang tid presset på for at få indført en »no-fly-zone« over Libyen og er ærgerlig over, at det har taget så længe for FN-systemet at få beslutningen taget, idet vi finder, at meget kunne have været vundet, hvis man i tide havde truffet beslutningen. Det har dog været af stor betydning, at et enigt NATO og FN's Sikkerhedsråd så klart har markeret sig til fordel for en »no-fly-zone«.

Imidlertid finder vi det vigtigt, at der nu alligevel specielt fra NATO's side sættes markant ind for at standse det folke-mord, som synes under udvikling i Libyen som følge af lederen, Muammar Gadaffis fremfærd mod sine modstandere.

Dansk Folkeparti er meget skuffet over specielt Egyptens uvilje til at deltage aktivt i håndhævelsen af en »no-fly-zone« over Libyen, men noterer med tilfredshed, at tre andre arabiske lande har meddelt, at de agter at deltage. Vi mener i den forbindelse, at regeringen skal presse på over for Egypten for at formå landet til i stedet at tage et stort ansvar for den eventuelle flygtningestrøm, som vil kunne opstå. Midlerne til dette mener Dansk Folkeparti skal tages fra Gadaffi-familiens private, nu indefrosne, formuer rundt om i vestlige banker.

Dansk Folkeparti noterer med tilfredshed, at regeringen klart har gjort opmærksom på den meget store risiko, der er til stede i forbindelse med vore flys tilstedeværelse, ligesom man har gjort opmærksom på, at der kan opstå situationer, hvor man desværre må påregne civile tab.

Skulle NATO på et senere tidspunkt ønske et dansk flådebidrag – eksempelvis til håndhævelse af våbenembargoen af Libyen – vil Dansk Folkeparti se med positiv velvilje herpå.

Nu bliver beslutningsforslag B 89 givetvis vedtaget i Folketinget. Det er Dansk Folkepartis ønske, at så mange af Folketingets partier som muligt bakker op om B 89, idet vi ønsker vort dygtige mandskab i og omkring vore F16-fly al mulig held og lykke på missionen, og idet vi takker dem og deres pårørende for deres lynhurtige klargøring til missionen.

Enhedslistens medlem af udvalget bemærker, at beslutningen om militær indsats i Libyen har været én af de sværeste beslutninger, vi har været med til at tage i de år, Enhedslisten har siddet i Folketinget.

Vi er indædt imod krig og vold. Krig ødelægger og nedbryder lande – både socialt, økonomisk og menneskeligt – og det kan tage generationer at læge skaderne. Erfaringerne fra Irak og Afghanistan taler deres tydelige sprog.

Men der er situationer, hvor ønsket om at redde menneskeliv vejer tungere end modviljen mod militært engagement.

I Rwanda så vi, hvordan verdens passivitet over for folkemordet betød, at op mod en million mennesker blev massakreret. Senere oplevede vi folkemordet i Darfur.

Det var på den baggrund, at Enhedslisten for nogle år siden traf den beslutning, at vi kan støtte militære aktioner, hvor det gælder om at forhindre folkemord og forbrydelser mod menneskeheden.

Men vi har holdt fast i, at nogle klare forudsætninger skal være opfyldt.

For det første skal alle andre veje have været prøvet. For det andet er det afgørende, at FN har givet sit klare mandat.

Det var blandt andet derfor, at Enhedslisten entydigt afviste de folkeretsstridige krige i Afghanistan og Irak.

I Libyens tilfælde er situationen en anden.

Det er oplagt, at tiden var ved at rinde ud. Sanktioner og internationalt pres havde ikke stoppet Gadaffis brutale fremfærd.

Og der foreligger et klart FN-mandat, der understreger, at formålet med operationen er humanitært. Og at man går efter en våbenhvile og en forhandlet løsning på konflikten.

For målet med en aktion må være at åbne mulighed for at libyerne selv kan afgøre deres fremtid og fortsætte deres kamp for demokrati uden at blive bombet sønder og sammen.

Derfor er det også helt afgørende for Enhedslisten, at den libyske opposition selv har bedt om international indgriben, og at landene i regionen ligeledes støtter FN-aktionen.

Endelig har det vejet tungt, at udviklingen i Libyen vil have stor betydning for foråret i Mellemøsten. Lykkes det Gadaffi at drukne oprøret i blod, vil det være en inspiration for andre trængte diktatorer til at gå til det yderste for at stoppe demokratibevægelserne i deres lande.

På trods af alt dette har vi i Enhedslisten haft store bekymringer i forhold til at støtte aktionen.

Først og fremmest er vi meget bekymrede for, at et flyangreb på Libyen vil medføre mange civile ofre.

Derfor har vi tidligere i dag sagt, at før Enhedslisten kan tilslutte sig, skal en række forudsætninger være opfyldt.

1. Der skal være en garanti for, at den militære indgriben stoppes, hvis Gadaffis regime accepterer en våbenhvile og indstiller sine angreb.
2. Der skal være en garanti for, at FN-styrkerne tager det allerstørste hensyn til civilbefolkningen og f.eks. ikke bomber civile mål.
3. Og der skal være en garanti for fuld respekt for Libyens fremtidige suverænitet, herunder kontrollen med landets olieressourcer.

Efter behandlingen i Folketingssalen og i Forsvarsudvalget mener Enhedslisten at have fået klare tilkendegivelser fra regeringen om, at disse forudsætninger er opfyldt.

Udenrigsministeren har tilkendegivet, at målet med aktionen er at beskytte civilbefolkningen, og at man vil undgå civile ofre.

Ministeren har også tilkendegivet, at hvis Gadaffi-regimet stopper sine angreb og indvilger i en reel våbenhvile, vil de militære angreb på Libyen blive indstillet, og fokus vil blive lagt på en forhandlingsløsning understøttet af FN's særlige udsending.

Endelig er det klart tilkendegivet, at målet med operationen ikke er at sætte sig på Libyens olie, og at det libyske folks suverænitet vil blive respekteret hele vejen igennem.

Derfor har Enhedslisten givet sin støtte til operationen.

Enhedslisten vil dog gerne understrege, at vi vil holde regeringen fast på disse tilkendegivelser. Brydes de og bliver den militære indsats i Libyen i modstrid med dem, vil vores støtte til aktionen bortfalde, og vi vil kræve de danske militære bidrag trukket tilbage.

Der har været meget lidt tid til at behandle denne sag. Enhedslisten opfordrer regeringen til, at vi i nær fremtid får indkaldt til en langt grundigere drøftelse af den mere langsigtede strategi for aktionen i Libyen. Og at vi i den forbindelse får god tid til at diskutere og vurdere, hvordan Danmark bedst bidrager til en fredelig og demokratisk udvikling i Libyen.

Kristendemokraterne, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldi og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Hans Christian Thoning (V) fmd. Karsten Nonbo (V) Ellen Trane Nørby (V) Peter Juel Jensen (V) Michael Aastrup Jensen (V) Marion Pedersen (V) Ib Poulsen (DF) Søren Espersen (DF) Helge Adam Møller (KF) John Dyrby Paulsen (S) Jens Christian Lund (S) Poul Andersen (S) nfmd. Julie Rademacher (S) Holger K. Nielsen (SF) Pernille Frahm (SF) Niels Helveg Petersen (RV)

Frank Aaen (EL)

Kristendemokraterne, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldi og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Kristendemokraterne (KD)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Siumut (SIU)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	17	Tjóðveldi (T)	1
Radikale Venstre (RV)	9	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	4	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	2

Oversigt over bilag vedrørende B 89

Bilagsnr.	Titel
1	Redegørelse om Libyen-indgreb
2	FN's sikkerhedsresolution af 1973

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende B 89

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om indsættelse af landstyrker i Libyen, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
2	Spm. om kapacitetstype, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
3	Spm. om at undgå civile tab, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
4	Spm. om begrebet »all necessary measures«, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
5	Spm. om ansvar for flygtninge, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
6	Spm. om ophør af militær indsats, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
7	Spm. om hurtig våbenhvile, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
8	Spm. om FN's mandat i forhold til at standse konflikten i Libyen »med alle midler«, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
9	Spm. om risikovurdering for den danske indsats i Libyen, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
10	Spm. om risiko for civile tab i Libyen, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
11	Spm. om belejrede byer i Libyen, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
12	Spm. om oprørskontrollerede områder, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
13	Spm. om ny autonom enhed, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
14	Spm. om indsættelse af danske landtropper, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
15	Spm. om indsættelse af danske flådefartøjer, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
16	Spm. om håndtering af flygtningestrøm, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
17	Spm. om håndtering af flygtningestrøm, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
18	Spm. om en længerevarende indsats, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
19	Spm. om antal flygtninge fra krigen i Libyen, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
20	Spm. om afhjælpning af flygtningestrømme, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
21	Spm. om lokale flygtningecentre, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
22	Spm. om tid, Danmark ønsker at engagere sig i Libyen, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
23	Spm. om humanitær hjælp til oprørsområderne, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå

- 24 Spm. om fornødenheder til oprørskontrollerede byer, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 25 Spm. om generobrede oprørsbyer, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 26 Spm. om angreb på Gadaffi-kontrollerede enheder, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 27 Spm. om betydning af ensidig våbenhvile, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 28 Spm. om Gadaffi-styret er illegitimt, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 29 Spm. om forhandlinger med Gadaffi-styret, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 30 Spm. om flygtningelejre i Libyen, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 31 Spm. om at sende danske flådeenheder, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 32 Spm. om information af danske skibe i Middelhavet, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 33 Spm. om danske statsborgere i Libyen, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 34 Spm. om deling af Libyen, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 35 Spm. om bevæbning af libyske oprørere, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 36 Spm. om militære begrænsninger i FN's sikkerhedsresolution, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 37 Spm. om danske repræsentanter i Libyen, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 38 Spm. om rolle for de arabiske lande, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 39 Spm. om det generelle trusselsniveau for mulige baseområder, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 40 Spm. om justering af militært bidrag, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 41 Spm. om bevidste angreb på civile, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 42 Spm. om klar målsætning og strategi for dansk indsats, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende B 89

Samråds- spm.nr.	Titel
A	Samrådssp. om situationen i Libyen, til forsvarsministeren og udenrigsministeren